
Makara György
(1909–1987)

1909. december 1-én született Kolozsváron. 1933-ban szerezte orvosi diplomáját, majd 1934-ben az Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) Parazitológiai Osztályán kezdett dolgozni. A Lőrincz Ferenc által vezetett osztály a kor tudományának jelentős központja volt, de ezen túl Makara külföldön is komoly ismereteket szerzett. Főképp a bélparaziták magyarországi előfordulásának felmérésében, illetve féregűző kúrák kidolgozásában vett részt. Utóbbiak közül kiemelendő az ancylostomiasis hazai felszámolása. A maláriával kapcsolatos csípőszúnyog-vizsgálatokba 1933-ban kapcsolódott be. A betegség földrajzi előfordulását, laboratóriumi diagnosztikájának bevezetését és gyógyszeres kezelésének kidolgozását meghatározó feladatokban egyaránt közreműködött. A *Plasmodium*-ot átvívó szúnyogfaj felderítésében és a szúnyogtenyészőhelyek megszüntetését célzó munkákban is jelentős részt vállalt.

1936-ban kapott megbízást az OKI Parazitológiai Osztályának vezetésére. Klinikusokkal együttműködve kutatásokat végzett az amoebiasis, a giardiasis és a trichomoniasis kórképeinek tisztázására. Ezirányú munkái jelentős mértékben hozzájárultak a parazitózisok iránti érdeklődés felkeltéséhez. Vezetése alatt szélesedett ki a már korábban megkezdett orvosi entomológiai munka is. A Mihályi Ferencsel szoros együttműködésben folytatott kutatásai és gyakorlati munkái különösen gyümölcsözőek voltak. Eredményeik összegzéséből született – többek között – az 1943-ban megjelent „*Rovarok és betegségek*” című, alapvető monográfia.

Makara György 1945-ben a Népjóléti Minisztériumba került, ahol feladatát a közegészségügyi irányító munka, a járványok elleni küzdelem képezte. Nevéhez fűződik a fővárosban a kiütéses tífusz leküzdésének megszervezése, valamint – a később drasztikus hatásai miatt bevont, viszont a malária leküzdésében kulcsfontosságú – DDT bevezetése. 1947-től – alaptalan meghurcolását

követően – különféle pozíciókban (legjobb esetekben körzeti orvosként, illetve labororvosként) dolgozott. A parazitológiai kutatómunkába 1953-ban tért vissza – a Fővárosi KÖJÁL osztályvezetője lett. Újabb kutatásainak eredményeit az 1966-ban megjelent, „Parazitás bélbetegségek” című könyvében foglalta össze.

1966-tól ismét az OKI-ban dolgozott, ahol az általa létrehozott Fertőtlenítéskutató DDD (fertőtlenítés-sterilizálás, egészségügyi kártevők elleni védekezés) Osztály vezetője lett (ennek éléről ment nyugdíjba 1970-ben).

Makara munkásságának fő eredménye, hogy – entomológusokkal szorosan együttműködve – kidolgozta az egészségügyi kártevők elleni védekezés korszerű rendszerét és módszertanát, valamint a központi kutatás és irányítás szervezetét. Nevéhez fűződik a deratizáció (patkánymentesítés) hazai megvalósításának és az élelmiszerparaziták vizsgálatának gondolata mellett a rendszeres csípőszúnyogirtás megszervezése és az egészségügyi gázmesterképzés elindítása is. Utóbbi adja a mérgező irtószerek biztonságos felhasználásának legfontosabb szakmai hátterét.

Jankó Mária így ír a hazai orvosi entomológia egyik legnagyobb munkabírá-sú és szorgalmú alakjáról: „*Makara György olyan egyéniség volt, aki mindig új célt látott maga előtt, elsőnek indult meg a célhoz vezető úton, amelyen követőkre talált és együtt örültek az új megismerésének. Előadásaiban természettudományos és humán műveltsége, kiváló előadókészsége tette a szakmai ismeretek átadását figyelemre méltóvá és élvezetessé.*”

(Jankó Mária és Erdős Gyula írásainak felhasználásával.)

Irodalom

- ERDŐS GY. (1988): Dr. Makara György (1909–1987). – Orvosi hetilap 129 (12): 619–620.
JANKÓ M. (1988): In memoriam Makara György (1909–1987). – Parasitologia Hungarica 21: 5–11.
KALMÁR Z. (1984): Dr. Makara György köszöntése. – Mikológiai közlemények 1984/2–3: 131.
KALMÁR Z. (1987): Dr. Makara György. 1909–1987. – Mikológiai közlemények 1987/2–3: 169–170.
LÓRINCZ F. (1986): Makara György 75 éves! – Parasitologia Hungarica 19: 147–148.

* * *